

ZAVIČAJNI MUZEJ STJEPANA GRUBERA

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2014. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1 Kupnja

Od Stjepana Babogredca iz Bošnjaka otkupljen starinski oslikani sanduk

Od Katarine Lešić iz Bošnjaka otkupljena svečana marama za glavu vezena bijelim zlatom

Od Josipa Lovrića iz Opatovca otkupljene su ribarske mreže i čamac za čuvanje ribe

Od Emilije Majačić iz Bapske otkupljeno tkanje koje je sama otkala na tkalačkom stanu

1.2. Terensko istraživanje

Arheološko istraživanje na nalazištu Purić-Ljubanj kraj Vrbanje u 2014.

- Zavičajni muzej Stjepana Grubera iz Županje uz suradnju Sveučilišta u Southamptonu i Nacionalnog Tajvanskog Sveučilišta u 2014. vodio je istraživanja na prapovijesnom nalazištu Purić-Ljubanj kraj Vrbanje. Ova nekropola predstavlja kompleks od 117 grobnih humaka nastalih početkom kasnog brončanog doba. U 7. sezoni istraživanja na Purić-Ljubnju uz tri voditelja, sudjelovalo je još 17 arheologa, 4 studenta arheologije te 7 fizičkih radnika. Istraživanje je vršeno od 4. kolovoza do 30. kolovoza 2014., u ukupnom trajanju od 20 radnih dana na površini od 25 x 100 m u 75. odjelu šume sjeverno Boljkovo-Ljubanj. Ova površina predstavlja najjužniji dio nalazišta na kojem se nalaze tri prapovijesna humka koja su proteklih sezona pregledana geofizičkim metodama i gdje su otvorene 4 sonde i 2 probna rova ukupne površine 96.5 m².
- Purić-Ljubanj predstavlja prvi pronađen primjer izgradnje humaka na ovom području u kasno brončano doba i time radikalnog mijenjanja krajolika. Također, način prilaganja keramike i ukopi ostataka kostiju kao i završni ritualni čin paljenja vatre, znatno se razlikuju od do sad poznatog pogrebnog rituala grupe Belegiš II u regiji.

Čini se da je zajednici sa Purić-Ljubnja bilo važno napraviti mjesto sjećanja koje će dominirati krajolikom. Dodatno rekognosciranje šireg krajolika spačvanskog bazena u županjskoj Posavini pokazalo je postojanje još 15 grobalja pod tumulima sličnog karaktera kao Purić-Lubanj.

- Istraživanja u 2014. donijela su nova saznanja koja se nadovezuju na istraživanja vođena prethodnih godina. U humku 1, najstarijem od istraživanih humaka, nastavljeni su radovi na grobnoj jami u kojoj su pronađena četiri kremacijska ukopa te ostaci pepela i keramike. Ova jama predstavlja najstariji dio humka, a po svom smještaju i sadržaju označava njegov centralni ukop. Uz čin ritualnog zatvaranja koji je predstavljen oksidiranom platformom pri vrhu humka, ova grobna jama je najznačajnija jedinica u humku 1.
- Humak 2 je, prema dosadašnjim podacima, najmlađi od tri istraživana. Ovdje su pronađeni dokazi o češćim zasebnim polaganjima keramičkog posuđa i ukopima kremiranih ostataka pokojnika. Na mjestima veće koncentracije nalaza, otkriveno je da su oni namjerno prekrivani čvrstim slojem bijelog krečnjaka premazanog žutim okerom. Nalazi u ovom humku uključuju grobnu keramiku, ali i fino izrađenu nasebinsku keramiku te ulomke brončanog nakita. Ukopi kremiranih ostataka kostiju i pogrebni prilozi u ovom tumulu ukazuju na veliku varijabilnost rituala pri kraju života nalazišta Purić-Ljubanj, ali završni čin paljenja vatre na glinenoj platformi dokaz je čvrsto ukorijenjene lokalne pogrebne prakse i potvrđuje kontinuitet cijelog kompleksa.
- Topografska izmjera potvrdila je broj tumula na Purić-Ljubnju i odredila njihove veličine, oblike i međuodnos. Dobiveni podaci su uvršteni u digitalni model reljefa (DEM) kako za groblje tako i za okolni teren, pokrivajući 96422 m² šumske površine. Dimenzije baznih površina tumula su u rasponu od 69.13 do 733.4 četvornih metara, dok im visina varira od samo 10 cm do 1.6 metara. U 2014. izrađena je završna integrirana stratigrafija svih istraženih sondi na nalazištu, a svi profili snimljeni su Gigapan jedinicom.
- Probna istraživanja provedena su u 2014. na lokaciji sa suprotne obale rječice Ljubanj. U četiri probne sonde pronađeni su ostaci kostiju i kućnog lijepa, tragovi stupa i tragovi jame te se ovdje potencijalno radi o naselju vezanom uz grobni kompleks.

1.3. Darovanje

Branko Bazina iz Vinkovaca darovao umjetničku sliku, ulje na platnu „Stari Cvelfer“.

Zvonimir Tanocki iz Vinkovaca darovao 15 fotografija, od toga 12 županjski graničari.

Mica Kalistović iz Drenovaca darovala je necani milje s motivom ruže na drvenom okviru.

Branka Falc iz Drenovaca darovala uzorke motiva - mustre za fodrukanje.

Ivan Juzbašić iz Županje darovao je Muzeju lakovane sandale na kalupu u izradi, drveni kalup, špicasti mali čekić, mala kliješta, četku za čišćenje obuće, 3 limene kutijice za čavle, 2 šira probijača i jedan uži, dva kista za obuću, nož za obrezivanje kože, turpiju i dva željezna kalupa za etnološku zbirku. Za povijesnu zbirku darovao je putni set od kože sa satom i radio prijemnikom.

Anica Matković iz Drenovaca darovala dvije starinske pletene korpe.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Arheološki nalazi sa nalazišta na kojima se radilo u 2014. su oprani, signirani i pohranjeni u bezkiselinske kutije u muzejski depo.

Očišćeni su i premazani zaštitnim sredstvima drveni predmeti iz etnološke i kulturno-povijesne zbirke.

Na Etnoparku kod Županje - Dretvić stanu u Gradištu, Zavičajni muzej Stjepan Gruber u Županji je tijekom 2014. godine osiguranim sredstvima iz proračuna Vukovarsko-srijemske županije uspio u dužini od cca 30 metara izmijeniti staru drvenu ogradu i izgraditi ulaznu kapiju na prednjem dijelu ulaza u šokački stan. Radovi su izvršeni u sklopu preventivnih radova na zaštićenom etnološkom spomeniku kulture.

2.3. Restauracija

Za potrebe izložbe restaurirano je 14 medalje i odlikovanja, 12 novčića i jedan grb iz fundusa muzeja. Svi su restaurirani, konzervirani i zaštićeni te se moraju čuvati u standardnim muzejskim mikroklimatskim uvjetima.

2.4. Ostalo

Evakuacija najvrijednije muzejske građe u vrijeme visokoga vodostaja Save i katastrofalnih poplava u županjskoj Posavini

- Uoči obilježavanja Europske noći muzeja i Međunarodnoga dana muzeja 18. svibnja 2014., ravnateljica Zavičajnoga muzeja Stjepan Gruber u Županji Janja Juzbašić je donijela Odluku o evakuiranju najvrijednije muzejske građe (I – II kategorije) te uz pomoć djelatnika Muzeja i građana grada Županje koji su se toga dana zatekli u blizini Muzeja provela je postupak evakuacije. Svi poslovi su izvršeni u suglasnosti sa županijskim i gradskim Stožerom za obranu od poplava u Županji (Potvrda o provedenim mjerama zaštite kulturne baštine, UR. BROJ 2212-01-02-14-1- Grada Županje). Također valja naglasiti da je evakuacija uspješno izvršena zahvaljujući i velikoj pomoći ravnateljice Gradskoga muzeja Vukovara, Ružice Marić te djelatnika Gradskoga muzeja Vukovara koji je građu prihvatio te se više mjeseci adekvatno skrbio o čuvanju povjerene građe, o čemu postoji i službena dokumentacija. Valja naglasiti da je u razdoblju od 18. do 25. svibnja 2014. Muzej organizirao 24 satno dežurstvo u Muzeju. Dežurstvo je organizirano kao preventivna mjera u slučaju poplave i u Županji, ali i zbog stalno potrebne za adekvatnom skrbi o građi (III- IV kategorije), muzejskim prostorima poput prozračivanja svih prostora muzeja, mjerenja vlage, pravovremenih uključivanja aparata za odvlaživanje i sl. Također u istom razdoblju djelatnici Muzeja su brinuli i o ostaloj imovini Muzeja (informatičkoj opremi, strojevima i sl.) te kroz čitavo vrijeme pomagali Stožeru za obranu od poplava, organizirajući štand za podjelu pitke vode i hrane.

Akcija spašavanja baštine na poplavljenom području

- U lipnju i srpnju 2014. Zavičajni muzej Stjepan Gruber iz Županje bio je organizator Akcije spašavanja baštine na područjima ugroženima poplavom, točnije u naseljima Gunja, Račinovci i Rajevo Selo. U Akciji je sudjelovalo oko 50 muzealaca s područja Slavonije i čitave Hrvatske te volonteri i zaposlenici javnih radova. Cijeli projekt

spašavanja baštine odvijao se uz svesrdnu pomoć i potporu Ministarstva te uz suglasnost Županijskoga i Općinskih Stožera za obranu od poplava. Sakupljeno je i dokumentirano više od 3000 različitih etnografskih predmeta, umjetničkih slika te ostale vrijedne kulturno-povijesne građe koja će u dogledno vrijeme (putem izložbi, stručnih predavanja i sl.) biti predstavljena široj javnosti, a vjerojatno kako je planirano, po osnutku Muzeja Cvelferije, postati sastavni dio inventara ovoga budućega muzeja. Nakon prikupljanja velikoga broja predmeta iz općinskoga Stožera Gunje osigurali su nam nekoliko osoba koje su uz budno oko restauratora započeli s osnovnim čišćenjem predmeta (najvećim dijelom od blata, plijesni i drugih oštećenja). U odlagalištu u Gunji prikupljen velik broj predmeta, a brigu za mnogobrojne vrijedne tekstilne predmete preuzeo je Etnografski muzej u Zagrebu. Jedna količina tekstilnih predmeta uz pomoć spremačica iz muzeja na terenu je preventivno, ručno oprana te osušena kako bi se mogla spakirati za odvoz u navedenu Restauratorsku radionicu Etnografskoga muzeja u Zagrebu (EMZ). Pri popisivanju i adekvatnoj pripremi građe za evakuaciju pomagali su nam restauratori EMZ-a čiji je dolazak organizirala Matična služba na čelu s voditeljicom Vesnom Zorić i s ravnateljicom Višnjom Zgaga iz MDC-a.

- Zahvaljujući djelatnicama Etnografskoga muzeja i MDC-a iz crkve u Račinovcima, a uz suglasnost Hrvatskoga restauratorskoga Zavoda na čelu s ravnateljem Mariom Braun i Konzervatorski odjel Vukovar na čelu s ravnateljicom Zdenkom Predrijevac, dio misnoga ruha iz crkve Račinovci odvezen je u Restauratorsku radionicu HRZ- a u Ludbreg. O ostalim dijelovima spašene baštine i spomeničke pokretne i nepokretne baštine također je vodio svu brigu Konzervatorski odjel Vukovar.
- Zbog prikupljanja velikoga broja predmeta iz Gunje i Rajevoga Sela te u Račinovcima koncem lipnja Stožer Općine Gunja osigurao je još jedan dodatni prostor. Prostor je u vlasništvu općine Gunja i u njemu je tjedan dana ranije izvršena dezinfekcija, a djelatnici Muzeja u Županji prostor su okrečili vapnom te zahvaljujući donaciji Hrvatskoga muzejskoga društva, na čelu s predsjednicom Milvanom Arko-Pijevac, Hrvatskog etnološkog društva, na čelu s predsjednikom Zoranom Čiča, te zahvaljujući donaciji iz Gradskoga muzeja Varaždin priskrbljena je osnovna oprema za pohranjivanje sakupljene građe (police, plastične kutije i ostali materijal).
- Kroz čitavo vrijeme navedene akcije izvještavali smo Ministarstvo kulture RH i MDC-a o aktivnostima i sudjelovanju muzealaca te smo zajedničkim snagama rješavali sve poteškoće koje smo imali u spašavanju baštine. Posebice valja istaknuti da je

Ministarstvo kulture, odmah u začecima Akcije, osiguralo većinu potrebnih sredstava za rad ekipa na terenu i ostale troškove u svezi preventivne zaštite građe, a na svojim portalima MK i MDC-a su izvješćivali o tijeku akcije. Nadalje, uz svesrdnu pomoć Državnoga arhiva iz Zagreba, na čelu s ravnateljicom Vlatkom Lemić i pomoćnicom za zaštitu arhivskoga gradiva Tatjanom Mušnjak, prikupljena arhivska građa poput crkvenih knjiga i ostala dokumentacija - obiteljski albumi, knjige i dr., na pravilan način je zbrinuta. Prvotno je arhivska građa dolaskom el. energije u Račinovce bila smještena u navedenom privremenom skladištu, pohranjena u većem dubinskom hladnjaku kojega je za navedenu akciju osigurao i dopremio Muzej Brodskoga Posavlja. Potom je arhivska građa otpremljena u Zagreb – Centar za spašavanje arhivske građe u slučaju katastrofa u Kerestinec na daljnje zbrinjavanje. Također napominjemo da je Državni arhiv Hrvatske u dopisu upućenom ZMSG Županja, od 17. rujna 2014., izvijestio kako će Arhiv spašeno arhivsko gradivo shodno slobodnim kapacitetima zbrinuti o vlastitom trošku.

- Valja istaknuti da je vozilo Gradskoga muzeja Vukovara, uz svesrdnu pomoć te minimalnu naknadu za gorivo i suglasnost ravnateljice Ružice Marić te djelatnika Zavičajnoga muzeja iz Županje svaki dan odvozilo ekipe na teren, a više puta su na teren dolazili i uključivali se u akciju djelatnici Muzeja Brodskoga Posavlja, Gradskoga muzeja Vinkovaca, Muzeja Slavonije iz Osijek, Galerija likovnih umjetnosti iz Osijeka, Muzeja Požege, Muzeja Virovitice i Etnografskoga muzeja iz Zagreba koji su također više puta sudjelovali u radu na terenu.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Knjiga ulaska

- U 2014. u knjigu ulaska upisani su novopridošli predmeti iz etnološke i arheološke zbirke, a radilo se i na inventiranju etnološke građe u M++ programu.

3.3. Fototeka

Muzejska fototeka u 2014. obogaćena je i dopunjena s velikim brojem fotografija različitog sadržaja (s etnoloških i arheoloških istraživanja, s raznih otvorenja izložbe i drugih projekata u Muzeju).

3.4. Dijateka

Muzej je u 2014. godini većinu fotografskih ilustracija radio u digitalnoj tehnici.

3.5. Videoteka

U 2014. godini muzejska videoteka i DVD teka je obogaćena novim materijalom, uglavnom filmovima s terenskih istraživanja, manifestacija, radionica, predavanja i otvorenja izložbi.

3.6. Hemeroteka

U 2014. godini muzejska hemeroteka dopunjena je novim materijalom pretežito iz dnevnoga, tjednog i mjesečnog tiska, uglavnom tekstovima koji se odnose na rad Muzeja (terenska istraživanja, izdavaštvo i sl.). Prikupljeni su i ostali objavljeni podaci o kulturnom životu županjskog kraja.

3.6. Planoteka

U 2014. godini u muzejskoj planoteci je izrađeno 17 novih planova nalazišta Purić Lubanj iz Vrbanje.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Knjižnica Zavičajnoga muzeja u Županji kupnjom, darivanjem ili razmjenom obogaćena je tijekom 2014. godine publikacijama uglavnom iz arheologije, povijesti i etnologije:

- Darovano nam je 5 knjiga

- Primili smo 7 primjeraka stručnih časopisa
- Darovana su nam 4 primjerka monografija ili publikacija monografskog tipa
- Razmjenom došli do 48 kataloga
- Kupili smo 1 knjigu

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Janja Juzbašić, viša kustosica je stručno obradila oko 50-ak predmeta u pripremi za unošenje u M++. Hrvoje Tkalac dipl. arheolog i povjesničar stručno je obradio veći dio predmeta iz *Povijesne zbirke*, a isto tako i veliki broj dokumenata iz Arhive našega Muzeja.

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

Analiza osteološkog materijala je provedena u laboratoriju Odsjeka za arheologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Za svaki su uzorak prikupljeni sljedeći podaci: 1) Spol osobe, 2) Starost u trenutku smrti, 3) Prisutnost patoloških promjena na prisutnom materijalu, 4) Tafonomske karakteristike ušćuvanog materijala, 5) Prisutnost asociраних materijalnih ili životinjskih ostataka.

U 2014. 50 uzoraka spaljenih kostiju poslano je na antropološku analizu. Od analiziranih uzoraka, otprilike četvrtina su dječje kosti, a od uzoraka odraslih osoba kojima je bilo moguće utvrditi spol, otprilike polovica su kosti muškaraca, a polovica kosti žena.

Analiza oblika, vrste i tehnoloških karakteristika keramike potvrdila je da keramika sa nalazišta Purić-Ljubanj pripada horizontu kasnog brončanog doba, a da najbliže paralele u najvećem broju slučajeva imaju tendenciju prema Belegiš II kulturnoj grupi. U analiziranom keramičkom materijalu prisutno je 16 različitih vrsta keramičke matrice, određenih na temelju različite uporabe izdrobljene keramike, kalcijevog vapnenca i kvarca. Keramička serija materijala do sada pokazuje da je sve posuđe načinjeno od gline iz lokalnih izvora.

U 2014. četiri kutije keramičkih nalaza poslane su na analizu u Ujedinjeno Kraljevstvo, a četiri uzorka ugljena poslana su na AMS analizu u Institut Ruđer Bošković.

Za potrebe izložbe o Prvom svjetskom ratu izvršena je determinacija za 14 medalja i odlikovanja, 12 novčića i jedan grb iz fundusa muzeja. Mahom su to predmeti od srebra, posrebrani ili novčići izrađeni u bakrenoj i kositrenoj leguri.

6.3 Revizija građe

Tijekom 2014. provedena je revizija s audiovizualne građe Muzeja koju je uz pomoć stručnoga osoblja izvršio pripravnik Ivica Filipović.

6.4. Ekspertize

Obavljena je ekspertiza (procjena vrijednosti) za etnografske i umjetničke predmete i slike ponuđene za otkup.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Iz muzejske knjižnice posuđivane su publikacije, stručni časopisi i sl. ustanovama s područja Grada i Županije te pojedincima, uglavnom učenicima. Građa je davana na uvid stručnjacima iz drugih institucija.

Dana 18. veljače 2014. godine su posuđene 2 neolitičke posude iz stalnog postava, inv. br. 1231 i 1232. Arheološkom muzeju Zagreb za potrebe izložbe „Darovi zemlje-neolitik između Save, Drave i Dunava“.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Mr.sc. Janja Juzbašić održala je plenarno predavanje na III. međunarodnom kongresu muzealaca Hrvatske u Opatiji. Tema predavanja: „O akciji muzealaca Hrvatske i Ministarstva kulture na spašavanju baštine u poplavljenom području Županjske Posavine“.

Mr.sc. Janja Juzbašić održala je predavanje o pučkom pjesniku Đuki Galović u sklopu Pjesničkih susreta u Drenovcima 2014., točnije na Okruglom stolu koji je bio posvećen Đuki Galović. Janja Juzbašić je u svibnju 2014. održala predavanje na Međunarodnom Okruglom stolu Drenovci i- Osijek - Sombor, u okviru projekta Udruge „Šokačka grana“ Osijek. Janja Juzbašić je 15. listopada 2014. u Đakovu održala predavanje na Seminaru za voditelje KUD-

ova i djelatnike u tradicijskoj kulturi u sklopu rada u Povjerenstvu za pastoral tradicijske kulture Osječko-đakovačke biskupije na temu: „Spašavanje misnoga ruha i ostalih tradicijskih predmeta u poplavljenim selima županjske Posavine“.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

JUZBAŠIĆ, J., 2014. *Muzeološke prezentacije tradicijske kulture u funkciji očuvanja identiteta*, Zbornik radova Urbani Šokci br.10, Osijek

JUZBAŠIĆ, J., 2014. *Đuka Galavić - izvor za proučavanje življene šokačke kulture u Slavoniji i/ili Veza između življene šokačke tradicijske i suvremene kulture*, Hrašće – časopis za književnost umjetnost, kulturu i povijest br.44, Drenovci

JUZBAŠIĆ, J., 2014. *Pozdravni govor mladomisniku Ivanu Benaković*, Glasilo Župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja – broj 22, Županja

JUZBAŠIĆ, J., 2014. *Izložbe u Pastoralno-kulturnom središtu Bl. Alojzija Stepinca*. Glasilo Župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja – broj 23, Županja

TKALAC, H., 2014., *Županja i okolica u prvom svjetskom ratu*. U: Katalog izložbe, Državni arhiv u Vukovaru, 2014.

6.8. Stručno usavršavanje

Djelatnici Zavičajnog muzeja Stjepan Gruber, Janja Juzbašić i Hrvoje Tkalac su sudjelovali na radionici MDC-a u Osijeku 24. rujna 2014. u Muzeju likovnih umjetnosti, o radu u programu M++.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Djelatnici muzeja su u više navrata davali stručnu pomoć pojedincima i ustanovama.

6.10. Djelovanje u strukovnim društvima

Hrvoje Tkalac, član je Muzejske udruge istočne Hrvatske, etnologinja Janja Juzbašić članica je Hrvatskoga etnološkog društva, Matice Hrvatske i Muzejske udruge istočne Hrvatske.

6.13. Ostalo

Stručna suradnja nastavljena je i tijekom 2014. s muzejima i ostalim ustanovama u kulturi, prije svega na području Županije (Gradski muzej Vukovar, Gradski muzej Vinkovci, Centar za znanstveni rad HAZU Vinkovci, Državni arhiv Vukovar, Konzervatorski odjel u Vukovaru te drugih dijelova Hrvatske (Muzej Slavonije, Muzej Đakovštine, Muzej Brodskog posavlja Slavonski Brod, Arheološki muzej Zagreb, Filozofski fakultet Zagreb, Ministarstvo kulture, Muzejski dokumentacijski centar u Zagrebu, Etnografski muzej Zagreb, Državni arhiv Zagreb, Institut Ruđera Boškovića Zagreb i Europe (Sveučilište u Southamptonu).

7. ZNANSTVENI RAD

7.2. Publicirani radovi

JUZBAŠIĆ, J., 2014. *Muzeološke prezentacije tradicijske kulture u funkciji očuvanja identiteta*, Zbornik radova Urbani Šokci br.10, Osijek

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

6. 7. i 8. veljače 2014., u prostorijama Vijećnice Grada Županje u organizaciji Muzeja u Županji Grada Županje održan je seminar: *Izrada i provedba projekata, financijsko savjetovanje i ostale informacije s područja EU fondova*, s tvrtkama TechMaster i EU Genius iz Poljske, specijaliziranim za savjetovanja u području povlačenja sredstava iz Europske Unije i nacionalnih fondova. Seminar je pohađalo 11 polaznika iz Županje koji su u tri dana Seminaru dobili višestruka znanja u izradi dokumentacije za povlačenje sredstava iz strukturnih EU fondova te su sudjelovali u nekoliko praktičnih radionica koje su se fokusirale na postupke i pravila apliciranja, obračune i praćenje održivosti provedbenih investicija. Svim polaznicima Seminara tvrtka TechMaster uručila je Certifikate. Na seminaru su sudjelovali i stručni djelatnici Muzeja.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Dokumentarna izložba: 20 godina Konjogojske udruge Stari Graničar

Organizator: Zavičajni muzej Stjepan Gruber

Autori: Zvonimir Tanocki i mr.sc. Janja Juzbašić

Vrijeme: 24.veljače – 04. ožujka 2014.

Mjesto: Pastoralno – kulturno središte župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja Županja

Izložba „10 godina manifestacije *Kod konjarskih vatri*“ organizirana je suradnji Muzeja i Konjogojske udruge „Stari graničar“ iz Županje koja je 2014. godine proslavila i 20 obljetnicu postojanja. Izložbe je otvorena je 24. veljače 2014. godine u prigodi manifestacije „Šokačko sijelo 2014.“ u Pastoralno-kulturnom središtu Župe mučeništva sv. Ivana Krstitelja u Županji s početkom u 19.00 sati. U programu otvorenja sudjelovale su muške pjevačke skupine i Đuka Galović iz Drenovaca koji je također sudjelovao na otvorenju kao jedan od najstarijih članova Konjogojske udruge iz Županje. Također treba navesti da je Đuka Galović, pučki pisac i pjesnik na manifestaciji „Kod konjarskih vatri“ 2004. imao čast upaliti prvu vatru. Prigodom izložbe tiskani su katalog, pozivnice i drugi promidžbeni materijali. Autori kataloga su mr.sc. Janja Juzbašić i Zvonimir Stjepanović iz Županje. Autor fotografija je Zvonimir Tanocki iz Vinkovaca koji je dugi niz godina snimao fotografije raznih događanja u Muzeju te su temeljem njegove zbirke dijapozitiva i iz Fototeke Muzeja načinjena povećanja starih fotografija izloženih na izložbi.

Likovna izložba Zorana Šimunovića: U neograničenim prostorima mašte

Organizatori: Zavičajni muzej Stjepan Gruber, Gradski muzej Vukovar, Gradski muzej Vinkovci i Gradski muzej Ilok

Autor izložbe: Zoran Šimunović

Vrijeme: 25. kolovoza – 15. rujna 2014.

Mjesto: Pastoralno – kulturno središte župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja Županja Zoran Šimunović rođen je 04. veljače 1984.godine. Akademiju likovnih umjetnosti Široki Brijeg, Sveučilišta u Mostaru, smjer: slikarstvo, u klasi prof. Antuna Borisa Švaljeka završio je 2013. godine. U akademskoj godini 2010/ 2011 dobi je Rektorovu nagradu za najboljeg studenta u istoj akademskoj godini. Do sada je imao 4 samostalne izložbe i to u Gradskom muzeju Vinkovci „Galeriji likovnih umjetnosti Slavko Kopač“, u Muzeju grada Iloka, galeriji umjetnina, u Gradskom muzeju Vukovar, galeriji Oranžerija i Galerija Kninskog muzeja te 20 skupnih izložbi od kojih izdvajamo one u Tuzli, Mostaru, Sarajevu, Osijeku i Vinkovcima.

Izložbu je otvorio dogradonačelnik Grada Županje Mladen Dogan. Izložba je financirana sredstvima Grada Županje, a organizirana prigodom Dana Grada Županje 2014.

Likovna izložba Branka Bazine *Snaga Slavonije*

Organizator: Zavičajni muzej Stjepan Gruber i Gradski muzej Požega

Autor izložbe: Branko Bazina

Vrijeme: 05. – 30. listopada 2014.

Mjesto: Pastoralno – kulturno središte župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja Županja

Kipar i slikar Branko Bazina, rođen je 20. veljače 1954. godine u Vrbanji. Živi i radi u Vinkovcima, u vlastitom ateljeu. Uz redovito školovanje (upravni pravnik, Zagreb 1978. godine), čitav život je posvetio umjetničkom stvaralaštvu. Radi figuralne skulpture u drvu, kamenu i bronci te slika u tehnici ulja na platnu i pastelu. Zaposlen je u Hrvatskim šumama d.o.o. Vinkovci kao animator kulture gdje uz vrlo uspješan kulturološki i animatorski rad produbljuje svoju likovnu poetiku, snažne geste i ekspresiju koje su posebno izražene u njegovim skulpturama. Nakon prve samostalne izložbe održane u Drveniku 1988. godine do danas je priredio 30 samostalnih izložbi skulptura i reljefa te nekoliko ciklusa i crteža. Sudjelovao na osamdeset skupnih izložbi u Hrvatskoj i svijetu. Sudionik je sedamdesetak umjetničkih manifestacija u Hrvatskoj od kojih je nekih osnivač i organizator kao što su: likovna kolonija Rabra Vrbanja, Brijeg – Masna Luka, Konjički klub Vinkovci, simpozij u kamenu Kamen Sirač, Kenzingen 2009., likovna radionica Dječjeg doma Sv. Ana Vinkovci i Međunarodna udruga hrvatsko-čeških kipara u kamenu Črni bobr Praha. Jedan je od utemeljitelja udruga za kulturu Duhovno hrašće Drenovci i Vjерови duha u Bošnjacima i suosnivač likovne kolonije Nuštar. Sudionik je međunarodnih kiparskih simpozija: Kamen Džaban (Hredle, Češka), Lisa nad Labem (Češka) i Kamen Sirač kod Daruvara (sazivi 2005., 2006. i 2008. godine). Veliki broj njegovih djela (30 skulptura i 32 slike) izložen je u javnim prostorima, parkovima, sakralnim i drugim ustanovama, u Vinkovcima, Zagrebu, Rimu, Torontu, Montrealu, Lisi nad Labem, Hredlu, Širokom Brijegu, Siraču, Ilači, Tovarniku, Nuštru, Ernestinovu, Bošnjacima, Topoli, Đakovu, Belom Manastiru, Daruvaru, Širokom Brijegu, Mostaru, Tolisi, masnoj Luci, i Rokovcima-Andrijaševcima. Sudionik je brojnih humanitarnih akcija, dopredsjednik je HDLU-a Vinkovci i umjetnički voditelj likovne kolonije Rabra Vrbanja. Izložba je realizirana zahvaljujući financiranju Grada Županje i sponzorima. Izložbu u Županji je otvorio Predsjednik Komisije za kulturu Grada Županje Zvonimir Stjepanović, književnik.

Izložba: *Županja i okolica u prvom svjetskom ratu*

Organizator: Zavičajni muzej Stjepan Gruber i Državni arhiv u Vukovaru

Autor: Hrvoje Tkalac

Vrijeme: 09. – 28. studenoga 2014.

Mjesto: Pastoralno – kulturno središte župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja Županja

Potaknuti osnivanjem Povjerenstva za koordinaciju obilježavanja stogodišnjice Prvog svjetskog rata, koncem 2013. godine pri Ministarstvu kulture RH, Državni arhiv u Vukovaru i Zavičajni muzej Stjepan Gruber u Županji su u predloženim programima za 2014. kao i mnoge druge ustanove u kulturi u nas i šire, osmislili različite programe i projekte kojima će se predstavljati događanja iz razdoblja „Velikoga rata“. Stoga je osmišljeni zajednički projekt (DAVU i ZMSG), predavanja, okrugli stol i izložba na temu Prvog svjetskoga rata na pojedinim dijelovima Vukovarsko-srijemske Županije.

Već na početku 2014. pa sve do sredine ljeta, bili smo svjedoci kako su se odvijali uistinu različiti programi, kako se u nas tako i širom Europe, vezani uz obilježavanje jednoga od najvećih i najpogubnijih svjetskih ratova. No, kako su baš tada županjsku Posavinu zadesile katastrofalne poplave do realizacije izložbe u Županji početkom ljeta, a kako je planirano, nije došlo, već je organizirano nekoliko drugih programa u okviru rada DAVU. Ipak kroz svo to vrijeme radilo se na istraživanju i pripremanju materijala kako za izložbu tako i za druge predložene projekte. U svezi izložbe treba navesti da je povjesničar Muzeja u Županji, ujedno i autor ove izložbe, Hrvoje Tkalac najprije temeljito istražio građu sačuvanu u zbirkama Muzeja u Županji (*Kulturno-povijesnoj* i *Arhivskoj zbirci* te *Hemeroteci*, *Fototeci* Muzeja i drugima), a potom istraživanja proširio i na arhivsku građu sačuvanu u Državnom arhivu u Zagrebu i Arhivskim odjeljenjima u Osijeku i Vinkovcima. Svakako treba naglasiti kako je posebice važno što je prikupljen ogroman broj podataka s područja Županje i okolice, a posebice s područja Cvleferije koju je dugi niz godina mukotrpno sakupljao publicist Ivica Čosić- Bukvin, a koja se prezentira na ovoj izložbi. U svezi organiziranja izložbe „Županja i okolica u Prvom svjetskom ratu“ treba još navesti, da smo za potrebe ove izložbe jedan dio građe morali restaurirati i obaviti fotografiranje predmeta za tiskovne materijale (katalog i izložbene panoe). Tako smo za izložbu restaurirali 27 medalja - vojnih odlikovanja i nekoliko novčića iz tog razdoblja. Potom su iz Državnih arhiva u Zagrebu, Osijeku i iz Vinkovaca kao i iz privatnih zbirki presnimljeni razni dokumenti i fotografije koje će nakon izložbe ostati pohranjene u fundusu Muzeja u Županji. Upravo ovaj dio troškova uz nekoliko ostalih troškova (za odvoz građe, snimanje građe i sl.) za navedenu snosio je Zavičajni muzej u

Županji, a Državni arhiv u Vukovaru je financirao sve ostale troškove (tisak i likovno oblikovanje panoa, plakata, pozivnica i sl.)

Izložba: Slavko Živković, retrospektiva – U susret monografiji

Organizatori: Zavičajni muzej Stjepan Gruber Županja, Muzej Đakovštine i Galerija Veliki kraj Županja

Likovni postav: Magdalena Lončarević i Janja Juzbašić

Vrijeme: 30. studenoga – 23. prosinca 2014.

Mjesto: Pastoralno – kulturno središte župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja Županja

U pastoralno-kulturnom središtu Župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja u Županji su bila postavljena ulja na platnu i pasteli S. Živkovića, a izložbu je otvorio brat pokojnoga slikara akadem. slikar iz Osijeka Marko Živković. Istoga dana je u Pastoralno – kulturnom središtu Župe Mučeništva sv. Ivana Krstitelja u Županji bila održana i promocije monografije: „Slavko Živković – Ususret monografiji“.

Autori monografije „Slavko Živković – Ususret monografiji“ su: dr.sc. Mladen Jurišić, Ivica Belamarić, prof., i Magdalena Lončarević, prof.

Izložba grafika i akvarela S. Živkovića u istom terminu je bila postavljena u Galeriji Veliki kraj u Županji, a izložbu je otvorio Ivan Križanac, akademski kipar iz Vinkovaca.

Gore navedena izložba održana je i u Muzeju Đakovštine u Đakovu. od 7. do 25. studenoga 2014. Izložba je realizirana zahvaljujući potpori Grada Županje, Grada Đakova i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST

10.1. Tiskovine

Likovna monografija Slavko Živković, retrospektiva – „U susret monografiji“

Katalog izložbe: „Županja i okolica u prvom svjetskom ratu“

Katalog izložbe: Branko Bazina „Snaga Slavonije“

Katalog izložbe: Zoran Šimunović: „U neograničenim prostorima mašte“

Katalog izložbe: „20 godina Konjogojske udruge Stari Graničar“

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1 Stručno vodstvo

U 2014. obavili smo niz stručnih vodstava kroz stalni postav kao i desetke vodstava kroz druge izložbe, u sklopu Noći muzeja 2014.

11.2. Predavanja

Etnologinja Janja Juzbašić održala je 4 predavanja na temu „Umijeće šaranja tikvica u Slavoniji“ u sklopu radionica o šaranju tikvica: u Gradskom muzeju Vukovar, 10. travnja 2014., Muzeju broskoga Posavlja, 07. travnja 2014., Muzeju Slavonije u Osijeku, 14. svibnja 2014. i Muzeju Đakovštine, 15. svibnja 2014.

11.3 Radionice i igraonice

U sklopu Noći muzeja 2014., održana je radionica o šaranju tikvica te organizirana igraonica s žonglerom - „Tontorino“ za djecu. Nadalje, Zavičajni muzej Stjepan Grubera u Županji 2014. Godine zahvaljujući osiguranim sredstvima u trogodišnjem projektu Ministarstva kulture RH i Grada Županje je organizirao nekoliko aktivnosti u smislu očuvanja i promoviranja nematerijalnoga kulturnoga dobra RH - „Umijeća šaranja tikvica“. S obzirom na činjenicu da su se do ovih godina radionice, predavanja i istraživanja u vezi s šaranjem tikvica u pravilu održavale u Županji, ove godine odlučili smo u suradnji s nekoliko slavonskih Muzeja organizirati radionice pod nazivom: „Šaranje tikvica“ u nekoliko susjednih Muzeja. Ukupno je organizirano 4 gostujuće radionice, točnije u:

- Gradskom muzeju Vukovar, 10. travnja 2014.
- Muzeju broskoga Posavlja, 07. travnja 2014.
- Muzeju Slavonije u Osijeku, 14. svibnja 2014.
- Muzeju Đakovštine, 15. svibnja 2014.

Radionice šaranja tikvice organizirane su na način da su u Muzeji - suradnici organizirali sudjelovanje oko 20 – 30 učenika koji su od vrsnih demonstratora učili šarati tikvice. Na početku svake radionice kustosica etnologinja Janja Juzbašić iz Muzeja u Županji održala je predavanje uz Power Point prezentaciju o važnosti čuvanja ovoga umijeća, upoznala sudionike šaranja i njihove profesore s postupkom šaranja tikvica, motivima i poviješću

šaranja tikvica u Slavoniji te istraživanjima provedenima na ovu temu u okviru rada slavonskih Muzeja.

Prigodom svake radionice Muzeji su organizirali manju izložbu starinskih ili novije šaranih tikvica s njihovoga područja tako da su se školska djeca i odrasli mogli uvjeriti u ljepotu i izvrsnost te originalnost svake šarane tikvice sačuvane u Etnološkim zbirkaama Osijeka, Sl. Broda, Đakova i Županje.

Zavičajni muzej Stjepan Gruber prigodom gostovanja radionica za svaku radionicu zasebno osigurao je po tri demonstratora - šarača tikvica koji su djeci pokazali postupke šaranja tikvica, osigurao dovoljan broj nešaranih tikvica na kojima su se djeca učila šarati, potom potreban alat (*nožići* za urezivanje – ručna izrada, *šatvoser*- dušićna kiselina, kistovi – *kiščice* od metle za nanošenje šatvosera, pečena jezgra oraha, krpe i sl.) .

Nakon svake radionice uz pomoć domicilnoga etnologa, Muzej u Županji organizirao je i izbor najljepše šarane tikvice koju su prigodom radionice našarali učenici te za nagradu dobili ne šaranu tikvicu i alat koji je potreban za šaranje. S obzirom da su se neke radionice održavale s proljeća tj. u vrijeme sadnje tikvica na tri radionice su demonstratori učenicima podijelili sjeme tikvica te im pokazali na koji ih način valja saditi i uzgajati. Prigodom svake radionice, u vrijeme kratkoga odmora, Muzej u Županji organizirao je šokački domjenak, pečenje *listarića s pekmezom* koje su djeca pojela u slast, zadovoljno odlazeći s radionica.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU

12.1. Press / 12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Uglavnom u „Glasu Slavonije“ objavljeni su tekstovi o različitim aktivnostima Muzeja. Tisak je obavještavao o radionicama šaranja tikvica, terenskim arheološkim istraživanjima koje je muzej poduzimao tijekom godine. Objavljeno je niz članaka o radu i aktivnostima Muzeja u lokalnom glasilu „Županjski list“.

Zavičajni muzej u Županji nekoliko puta je objavljivao i gostovao u prigodnim emisijama, u kojima je ravnateljica naše ustanove govorila o raznim izložbama i aktivnostima Muzeja na HTV-u, Slavonskoj, Osječkoj i Vinkovačkoj televiziji, te redovito ažuriramo web stranicu Muzeja. Hrvatski radio Županja je pratio rad Muzeja, ovisno o aktivnostima u Dnevnim vijestima (u 16,00 h) te u Emisiji iz kulture (ponedjeljkom u 19,00) te su djelatnici HRŽ u Županjskom listu izvješćivali o aktivnostima Muzej: „Županjski list“ br. 91, ožujak, 2014.-

Izložba 20 godina Konjogojske udruge, napisale Zdenka Knežević i Sanja Pavelić, „Županjski list“, br. 95, srpanj, 2014.- Akcija spašavanja baštine i građe poplavljenih sela, napisale Branka Galović Dabić, „Županjski list“, br. 96, kolovoz, 2014.- U tijeku je sedma sezona arheoloških istraživanja na Purić – Ljubnju, pokraj Vrbanje napisala mag arh. Andreja Malovoz, „Županjski list“, br. 97, rujan, 2014.- Likovna izložba Zorana Šimunovića, akad. slikara, napisala Zdenka Knežević, „Županjski list“, br. 100, prosinac, 2014.- Ususret monografiji Slavko Živković, napisala Branka Galović Dabić.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Zavičajni muzej Stjepana Grubera posjetilo je 1375 posjetitelja u 2014. godini. Posjete se odnose na otvorenja izložbi, posjeti stalnim muzejskim postavima i dakako sudjelovanja na raznim manifestacijama i radionicama koje su upriličene u Muzeju u 2014. godini. Ove godine posjet je nešto slabiji jer veći dio godine Muzej je bio zatvoren za javnost zbog evakuirane građe u vrijeme poplava u Županjskom kraju.

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja

- Ministarstvo kulture - po odobrenim programima
- Vukovarsko-srijemska županija – paušalno
- Grad Županja – redovita djelatnost (97%) i po odobrenim programima.
- Sponzori i vlastiti prihodi